

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету

Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

**СИЛАБУС
ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Ужгород 2020

Назва курсу	Концепції природокористування
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Качмар Наталія Іванівна, Шароді Юлія Василівна
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	nataliia.kachmar@uzhnu.edu.ua yuliia.sharodi@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1034
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	Денна форма – 3 кредити ЄКТС / 90 годин
Обсяг курсу	Денна форма: 44 години – аудиторні заняття (30 години лекційні, 14 годин семінарські заняття); 46 годин – самостійна робота студента.
Формат курсу	Комбінована Проведення лекцій, семінарських занять, консультацій, іспитів тощо.
Анотація до курсу	Курс «Концепції природокористування» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 106 «Географія» освітньо-професійної програми «Географія». Вивченням дисципліни формують теоретичні знання та практичні вміння, які дозволять студентам в майбутньому визначати рівень екологічної кризи, розробляти програми мінімізації негативного впливу на природокористування та передбачити можливості розвитку певного регіону.
Ключові слова	Концепція сталого розвитку, стратегія сталого розвитку, індикатори сталого розвитку, впровадження стратегії, механізм реалізації стратегії.
Мета та цілі курсу	Мета навчального курсу «Концепції природокористування» - формування сучасного мислення та світогляду природокористування на основі економічних, соціально-демографічних та екологічних проблем сьогодення. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність формувати свою світоглядну, громадянську і державницьку позиції шляхом самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя. ЗК 2. Базові знання фундаментальних наук, розуміння предметної області даної професії в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно викладати свою думку як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до письмової, усної, ділової комунікації у професійній сфері, дотримання етики спілкування та роботи в команді. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність щодо важливості збереження навколишнього середовища як основи життєдіяльності людства в контексті сталого розвитку суспільства. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства,

	<p>усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.</p> <p>ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.</p> <p>ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.</p> <p>ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.</p> <p>ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.</p>	
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних курсів освітньої програми «Географія»:</p> <p>ОК 1.1 Ділова українська мова</p> <p>ОК 1.3 Філософія</p> <p>ВК 1.1 Соціологія / Соціально-політичні студії</p> <p>ОК 2.17 Охорона праці та безпека життєдіяльності</p> <p>ОК 2.18 Основи екології</p> <p>ОК 2.21 Регіональна економічна і соціальна географія</p> <p>ВК 2.3 Моніторинг довкілля / Екологічна експертиза та аудит</p> <p>ВК 2.6 Природно-ресурсний потенціал Закарпаття / Раціональне використання природних ресурсів</p> <p>ВК 2.14 Глобальні екологічні проблеми / Медична географія</p>	
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Студент повинен знати: предмет, завдання і принципи стійкого природокористування; наукове і методичне забезпечення системи стійкого природокористування; нормативну і законодавчу базу природокористування, охорони і відновлення довкілля; класифікацію природних ресурсів; сучасні методи раціонального використання природних ресурсів; методи аналізу і прогнозування змін довкілля при використанні природних ресурсів.</p>	<p>ПРН 1 ПРН 3</p>
	<p>Опанувавши курс, повинен уміти: обґрунтовувати вибір методів і місць спостережень за станом довкілля; використовувати сучасні методи аналізу і прогнозування змін стану довкілля при використанні природних ресурсів; аналізувати методи видобування і використання природних ресурсів; розробляти науково-обґрунтовані рекомендації для підтримки управлінських рішень в природоохоронній і природо-відновлювальній діяльності.</p>	<p>ПРН 5 ПРН 8 ПРН 9 ПРН 10 ПРН 13 ПРН 14</p>
<p>Навчальні техніки та</p>	<p>Лекції, семінарські заняття, усне опитування, тестові завдання, модульні письмові контрольні роботи тощо.</p>	

методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Дидактичні матеріали: підручники з дисципліни в електронній формі, матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю, стратегічні звіти, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle» та за потреби відправлення на особисті пошти студентів.
Необхідне обладнання	Технічні засоби: мультимедійна забезпечення, інтернет ресурси з доступом під час лекцій.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Поточний оцінювання за 100 бальною шкалою. Для змістового модуля № 1 включає: 4 семінарські заняття, які оцінюються в 5 балів (загальна сума – 20 балів) кожне та модульна контрольна робота яка складається із 3 теоретичних питань і оцінюється у 80 балів. Для змістового модуля № 2 включає: 3 семінарські заняття, які оцінюються в 5 балів (загальна сума – 15 балів) кожне, самостійна робота у вигляді реферату – 15 балів та модульна контрольна робота яка складається із 3 теоретичних питань і оцінюється у 70 балів Результат підсумкового рейтингового контролю викладач оголошує студентам на останньому семінарському занятті. Студент може покращити рейтингову оцінку, складаючи усний іспит або задовольняється накопиченими балами, які на його прохання виставляються у екзаменаційну відомість та залікову книжку.
Підсумковий контроль, форма	Екзамен у формі усної перевірки.
Зміст курсу	Модуль 1. Еволюція стійкого природокористування. Тема 1. Основні поняття та визначення концепції сталого розвитку. Формування концепцій. Тема 2. Концепції оптимізації природокористування. Тема 3. Еволюція загальних принципів природокористування. Типи принципів природокористування. Тема 4. Природні ресурси. Класифікація природних ресурсів за різними ознаками. Тема 5. Оцінка природних ресурсів в системі раціонального природокористування. Тема 6. Стійке природокористування та охорона навколишнього природного середовища. Тема 7. Навколишнє природне середовище та його класифікація порушень в розвитку. Тема 8. Концепція сталого природокористування. Переваги та недоліки. Модуль 2. Концепції сталого природокористування. Тема 9. Концепція сталого природокористування у водокористуванні. Тема 10. Концепція сталого природокористування у сільському господарстві. Тема 11. Концепція сталого природокористування у надкористуванні. Тема 12. Концепція сталого природокористування у лісокористуванні. Тема 13. Нормативно-правові документи та механізми природокористування. Тема 14. Особливості формування стійкого розвитку в зарубіжних країнах. Тема 15. Регіональні підходи, щодо реалізації стійкого розвитку.
Література для вивчення дисципліни	1. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник для післядипломної освіти. – Суми, 2006 – 383 с. 2. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: До ефективніших суспільств. Доповідь Римському клубові. – К., 1993. – 238 с. 3. Царенко О.М., Злобін Ю.А. Навколишнє середовище та економіка

	<p>природокористування. К.: Вища школа, 1999. – 176 с.</p> <p>4. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко – 2 вид. – К.: 2011. – 392 с.</p> <p>5. Ріо-де-Жанейро-Йоганесбург: паростки ноосферогенезу відповідальність за майбутнє / В.Я. Шевчук, Г.О. Білявський, та ін. – К.: Геопринт, 2002. – 118 с.</p>
Інформаційні ресурси	<p>1. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року // проект, текст документа. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/Downloading/SD%20Project_Ukraine_version%203-2-1.pdf</p> <p>2. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/articles/1566/</p> <p>3. Environmental Performance Index 2014 [Electron. resource] / Yale Center for Environmental Law & Policy. – Access link: http://epi.yale.edu/</p> <p>4. UN SDKP (Sustainable Development Knowledge Platform) [Electron. resource] / DSD; UN DESA. – Access link: http://sustainabledevelopment.un.org/</p>
Питання для підсумкового контролю	<p style="text-align: center;">Модуль 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція поняття «сталий розвиток». 2. Передумови сталого розвитку. 3. Стан та тенденції сталого розвитку у світі. 4. Аналіз необхідності управління процесами природокористування на сучасному етапі. 5. Поняття «концепції природокористування», «оптимізації природокористування». 6. Еволюція загальних принципів природокористування. 7. Типи принципів природокористування. 8. Природні ресурси. Понятійно-термінологічний апарат. 9. Класифікація природних ресурсів за різними ознаками. 10. Поняття і сутність оцінки природних ресурсів. 11. Оцінка природних ресурсів в системі раціонального природокористування. 12. Стійке природокористування та охорона навколишнього природного середовища. 13. Навколишнє природне середовище – роль та розвиток. 14. Класифікація порушень в розвитку навколишнього середовища. 15. Концепція сталого природокористування. Переваги та недоліки. <p style="text-align: center;">Модуль 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика водних ресурсів. 2. Раціональне і нераціональне водокористування. 3. Стан водокористування в Україні та зарубіжних країнах. 4. Концепція сталого природокористування у сільському господарстві. 5. Загальна характеристика надр України. 6. Механізми управління в охороні надр України. 7. Загальна характеристика лісових ресурсів. 8. Основні складові лісового природокористування. 9. Управління, захист та моніторинг лісових ресурсів. 10. Нормативно-правові документи природокористування. 11. Механізми природокористування. 12. Особливості переходу до стійкого розвитку.

	13. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку країн Північної Америки. 14. Особливості реалізації концепції стійкого розвитку Європейських країн та країн Азійського континенту. 15. Регіональні підходи, щодо реалізації стійкого розвитку.